

ΟΙ ΠΑΛΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

“Ο ΝΕΟΣ ΑΝΑΚΡΕΩΝ,,

· Από τη γωνία καὶ τὰ ἔργα τοῦ Ἀθανάσιον Χριστόπούλου. Τὸ παπαδοπάσιδι ποὺ ἔγινε ιστριφίλεσσος. Στην Αὐλή τοῦ νηγμένου Μευρούην. Τραγουδιστής τοῦ χρασιού καὶ τῆς Ἀγάπης. Ο φαντισμές του για τὴ Δημητρικὴ Γλώσσα. Η ἀλληλεγγαρφία του μὲ τον Ψαλίδα. Καὶ Λεξικογράφος. Χριστόπουλος καὶ Ράχηβης. Ο θάνατός του, κτλ. κτλ.

· Η Καστοριά τῆς Μαρεδονίας συμνένεται διατάξις για τὸν Ποιητὴ της Ἀθανάσιο Χριστόπούλο, τὸν τραγουδιστὴ τοῦ χρασιοῦ καὶ τῆς Ἀγάπης, τοῦ ἐπονομάσθη ὡς ἐν οἱ ζ. Αν αὐτὸν ἐν τοῖς συγχρόνοις τοῦ.

· Ο Ἀθανάσιος Χριστόπούλος ἦταν πατεροπαΐδη. Γεννήθηκε στά 1710, στην ἐποχὴ τῆς ἀγώνων τοῦ Τοργκαζῆς τυραννίας. Ο πατέρας του, μην ἐποφέροντας τὴν σπλανία, πήγε τὴν οἰσογένειαν του, καὶ κατέφυγε στὸ Βοργουρόπεδον. Εξεῖ, σὲ ίλιξια 8 ἑταῖρον, δὲ μισθώτος τοῦ Αθανάσιος γίνοντα μαθητὴ τοῦ περιόργημον Λιδωταίων τοῦ Γένους Νεοφύτου Καναροπαΐδητος. Μή μέρα, δὲ Νεοφύτος, ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν ἐξιτάνα καὶ τὴν πρωσοτῆτον τοῦ μαθητὴ του, τοῦ εἶπε:

— Ηαδί μοι, θειούντος ἐντυχή τὸν ἁντό μον γιατί εἶμαι διάδακτος καὶ παῖδες, καὶ ποὺ προλέγω, διτὶ μὲν μέρα δὲν τημήστη τὴν Πατρίδα μας ...

· “Οταν ἐμεγάλωσε ὁ Ἀθανάσιος, ὁ πατέρας του τὸν ἔστειλε νὰ τελεοποιηθῇ στὸν Ασαδημία τῆς.

Βούδας, δην ἐπεδόθη στὴ Φιλοσοφία καὶ στὴ Λατινή γλῶσσα, ἀπαράτητα ἐφόδημα γιὰ τὴ σπουδὴ της Ιατρικῆς, σύμφωνα μὲ τὶς ιατροφίλοσοφες ἀντίληψες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Απὸ τὴ Βούδα ὁ Χριστόπούλος πήγε στὴν Πάδαβα, δην λειτουργόδος ἢ περιημητὴ Ιατρική Σχολῆς. Μετὰ τὴν ἀπόκτηση διοικητικῶν—Ιατρικῆς καὶ Νομικῆς—ὅ Ἀθανάσιος ἐγένετο στὸ Βοργουρόπεδο. Ήταν τοῦτο ἔνας πορφὺς ἐπάνω στὴν άσπιν τῆς ἥλικας του. Ο Ἡγεμὼν τῆς Βλαζιού Αλέξανδρος Μουρούζης ἐθίασε τὴν τολμημάστεια του, τὸν πῆρε οἰκοδιδάσκαλο γιὰ τὰ παιδιά του, τὸν ἐνέγρησε στὴ «Βίβλο τῶν Ἐγγενῶν» τῆς γώρας μὲ τὸ ἄξιονα τοῦ Καὶ μιν γά ἡ ο ηκαὶ τὸ δινῆσε κατὰ τούλων τρόπους. Αργότερα δὲ τὸν διώσισε δικαστὴ στὸ Τάσιο, ὅπου διαφύλθησε καὶ ὡς νομοδιδάσκαλος.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δὲ Ηγεμὼν ἐπροσέτα τὴ διμερεῖαν αὐτὴ πόλη, μὲ μια διαμασία δεξιωμένη. Καὶ ὁ Ἀθανάσιος Χριστόπούλος σινέτετζε τὸ ἀδόλωνθο σχετικὸν ἐπίγειαμα, που εἶναι καὶ τὸ πρότοτο του ποίημα:

Εἰς τὸν κύκλον τῶν ξωδίων, εἰς
(μαι λέων φλογερός

Εἰς τὴν πόλιν Ιασιού ὑδροχόος
(δρόσερός,

Ἐκεὶ φλόγες, ἐδῷ δρόσον, ἐκεὶ
(πῦρ, ἐδῷ νεφόν

Ἐξεργάγουμε καὶ χύνω ἀπὸ λά-
(φυγῆς ἔργον.

Ολην μ' ἀλλάξε τὴν φύσιν ὃ τῆς
(πόλεως αυτῆς

Ο Ἀλέξανδρος Μουρούζης, τῶν
ζεύδατων δοτήρ.

Τὸ ἐπίγραμμα αὐτὸν σύστησε ἀ-
κόμη, ζαραφένειο μὲ μια μεγάλη πλάκα, στὴν πρόσωπη τῆς Δεξα-
μενῆς.

Ο Χριστόπούλος φιλοσοφοῦσε «μετ'» εἰδινήμασις. Τοῦ ἔρεσε νὰ λένε δην ὅταν διαδόθη τῆς φιλοσοφίας τοῦ Δημοκρίτου, καὶ διηγήστανε γελούντας τὴν περιπέτειαν τοῦ ἀργανού αὐτοῦ φιλοσόφου στὰ Ἀβδη-
ρια: «Ἐπειδὴ δηλαδὴ ὁ Δημόκριτος γελοῦσε μὲ τὸ παραμυθό, οἱ Ἀθηναῖτες τὸν πῆραν γιὰ τρελλὸ καὶ κάλεσαν τὸν Ἰπποκράτη νὰ τὸν γιατρεύῃ! Ισούς το πάιδο καὶ ἐγὼ μὲ τὸν Βλάχουρο, ἔλεγε διαφοράς τραγουδιστής. Στὸ μετατόπις ἔγραψε τὰ καριστόμενα του ποιητασία, μὲ τοὺς γοργούς, κωντοὺς στίχους, καὶ τὴν ὄηλη παιγνι-
διάκονη φόρμα τους. Ιδοὺ η φιλοσοφία του:

Ο Αθανάσιος Χριστόπούλος
(Πολειτική χαλκογραφία)

Θέλω τραγούδια,
κήπους, λουλούδια,
και χωρατάδες
στις πρωσιαδες.

Τοῦτα λατρεύω,
συντα γλεύω
και εἰς τούτης ἀπόνω
θέλ' ν' ἀποβίνω.

Νόστης είναι καὶ ἡ μπαλάντες τοῦ Ἀθανάσιον Χριστόπούλον, τὰ ιωκούμενα ἐπιγηματικά ποιηματα, ποὺ ἔχουν συνήθης ἀπόθεσην ιωκούμενα ἐπιστολής την έωνται. Αὐλή' ἡς ἀκούσιμες πρώτα τὸν «Γύμνων του στὸν Ερωτα :

Ω 'Ερωτ' ἀνθρόστατε,
Γλυκὲ καὶ λαδούρατε
Τοῦ κόσμου κυβερνήητη,

Έσενα ὁ νοῦς, τὸ σόμα μου,
Τὸ στήθος καὶ τὸ στόμα μου
Απεινεῖ καὶ κηρύντε!

Έσν, θεοῦς, αἴθέμα,
Ονδράνια κι' ἀέρια
Κρατεῖς καὶ βασιλεύεις,

Και ἔως τὰ αἰώνια
Τῆς γῆς μας καταχθόνια
Τὰ βέλη σου τούτενεις.

Τὸ βλέμμα σου τὸ ἡμερον
Ἀπὸ τὸν κόσμον σημερον
Στιγμὴ σηρόν ἀν λειψη,
Ο κοσμός ὅλος σενεται
Και καταντά και γινεται
Κατήφεια και θλιψι.

· Αιώντας τὰ κάλλη σου·

· Η δύναμι μεράλη σου·

· Μεγάλη σου η δόξα·

· Λατρεύω τὴν αἰώνια

· Και θαυμαστήν σου πούρουαν

· Και τ' ἀφθαρτή σου τόξαν·

· Νὰ τώρα και τὸ θαυμασίον «Φ α-

γ ο π ὁ τ ι ω, γεμάτο δροσιά και Ἐ-

λ ινιστότητα, όπου ο στίγμας τοῦ Χρι-

στόπουν παρονταίται πιό μεστός,

πιό τεχνικόν δονιεμένος :

Τρύγος ποδοχαρα προσδιαίνει,

· Εσοτάξει η Οίκουμενη·

· Η φλογέρ ἀχολογάει·

· Τὸ φινόπωρο φούνεις,

· Χορεύτα πανηγυρίζεις·

· Και τ' ἀμπέλια στὴν τρυγάνει·

· Βάλτε, φίλοι, μές στὴ βρύσι·

· Τὸ κρασί μας νὰ δροσίσῃ·

· Και στροβήτη καταγής·

· Στὴν ἀφάδα ώς στὸν πάτο

· Εἰς τὸν ιόνιον ἀποκάτω,

· Πρός τὰ χειλή τῆς πηγῆς·

· Στρώστε φύλλα, στρώστε φτέρω

· Επιδέξια μὲ τὸ χέριον,

· Κι' ἀποπάνω τεχνικά

· Τὸ ἄγρακι μας λιανίστε

· Και τὸν τρύγον μας ἀρχίστε

· Νὰ χαρούμενοι φύλικα·

· Ας γουφοῦμε τὸ κρασίκι

· Στέξεις ἀχέρες ἀπὸ λυγάκι·

· Και κινάτως βαθμόδιον,

· Ας ν' ἀνάψη, νὰ κοσώσῃ

· Τὸ κεφάλι μας σχεδόν.

· Κι' ἔτοι πλέον ζαλισμένοι

· Μές στὰ χρόα κιλιμένοι

· Τῶν πουλιών τὸν σφρυγιμὸν

· Σαπλωτά νὰ τὸν ἀκούσειμε,

· Και τὸ ίσο νὰ βαστούμε,

· Ήτος τὸν πρώτων υποτάσσων.

· Κατὰ τὴν νεότητά του δο Χριστόπούλος συνέλαβε τὴν ίδεα νὰ με-

ταιράσται τὸν Ομηρο, στην δημόδη γλάσσα καὶ στὶς στίχους δεκαπεντα-
σιλλάβοντ, διοικοτατήτητον. Πρωχωδότας θύμως, εἰδε δη τὴν ἀ-
δίνατο νὰ τηρηθῇ στὶς σίμα η ποιητική δημόριον τὸν πρωτότοπον καὶ
σὰν ειστινεδίτος λογοτεχνής ἐγκατέλειψε τὴν πρωτόπαιαν αὐτήν. Αρ-
γότερος ἐδοκίνασε, γιὰ μεγαλείτερον εἰνώλιο, τὴ μετάφραση τοῦ Ο'-
μηρού, ςωρίς σίμα, καὶ μετέφρασε ἔτοι τὴν πρώτη οραφοδια τῆς Ι-
λιαδος. Ἐπειτα μετέφρασε κομιατά αὐτὸν τὸν Ηρόδοτο καὶ μερικά
ποιήματα τῆς Σατυρού.

· Ο Αθανάσιος Χριστόπούλος φιλοσοφοῦσε «μετ'» εἰδινήμασις. Βγάφει, στὸν πόδιον τοῦ Δημοκρίτου, στὴν περιπέτειαν τοῦ ἀργανού φιλοσόφου στὰ Ἀβδη-
ρια: «Ἐπειδὴ δηλαδὴ ὁ Δημόκριτος γελοῦσε μὲ τὸ παραμυθό, οἱ Ἀθηναῖτες τὸν πῆραν γιὰ τρελλὸ καὶ κάλεσαν τὸν Ἰπποκράτη νὰ τὸν γιατρεύῃ! Ισούς το πάιδο καὶ ἐγὼ μὲ τὸν Βλάχουρο, ἔλεγε διαφοράς τραγουδιστής. Στὸ μετατόπις ἔγραψε τὰ καριστόμενα του ποιητασία, μὲ τοὺς γοργούς, κωντούς στίχους, καὶ τὴν ὄηλη παιγνι-
διάκονη φόρμα τους. Ιδοὺ η φιλοσοφία του:

Τούτες οι κρύσεις
· Η φαντασίας
· Οσο εύφρωνον...
Τόσο πυκναίνουν...
Θέλω τιρπάνην
Ψυχῆς γλαυκήν,
Χορούς Ερακούν
Τρέλλες καὶ κρότον.

Πλόσιον δὲν θέλω
Δόξαν δὲν θέλω,
Ούτ' έξουσιαν.
Ποτὲ καρμίαν!
Δέν θέλω γνώσιν.
Ούτε κάνω τόσην
· Οση εἰν' τούψ ψυλλούν
Κι' θση εἰν' τούψ ψυλούν.

ήρθε στη μέση το ζήτημα τής γνησίας προφοράς τής αρχαίας 'Ελληνικής. Μερικοί παραδέχονται τή γνωμή τού 'Ερμάσιου, ότι δηλ. πρέπει τό β' ή τ' αν προφέρεται... και π' ετά καὶ ἡ δίφθογγοι αἱ, οἱ, εἰ, ἀνάληψεῖς, δῆλ. αἱ, οἱ, εἰ! 'Ο Μοναρχῆς ἀσύργε μὲ προσοχὴ καὶ στὸ τέλος ἀνέβετε στὸν 'Αθ. Χριστόπουλο νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα. 'Ο Χριστόπουλος ἔγραψε μιὰ σχετικὴ πραγματεία, μὲ τὴν δοῖαν κτυπώντας τὸν 'Ερμασιανός, ἀποδεικνύει ότι οἱ ἀρχαῖοι ἐπρόσφεραν ἀπαρθίλατα δῶτας οἱ σημειεῖνοι. Είχε ἐπίσης ἀληρόγραμαί με τοὺς γνωστοὺς δημοποιεῖς τῆς ἐποχῆς του γάλ τὰ τέρεστα φιλολογικά ζητήματα. Τὸν π.χ. τὸ γράμμα επούς τὸν Σωφολογιώτατον Κέρων Αθανάποντος Πάλλιδον, εἰς Ιούλινα :

»'Αδελφε φίλε,

»'Ελαβα τὸ γράμμα σαν... 'Αφοῦ τὸ ἀνέγνωσα καὶ κατάλαβα τὸν φιλόσοφον καὶ ἀπαρθίλατον νοῦν σου, τὸ πρόσφερα εἰς τὸν εὐγενεστάτον μου αὐθίνενην. Τὸ ἀνέγνωσε, τὸ ἐπίσηνε, τὸ ἐδέχθηρε καὶ μὲ εἶπε να' σ' ἀποκληθεῖς η Πολίτικη κοινῶς ὀμιλούμενή γλώσσα δὲν εἰν' εἰν' αὐτῆς, δηῦν γράφει τὸ Πατριαρχεῖον, ἀλλ' αὐτῆς ὅπου ἐσύ γράφεις.

Δηλητὴ έται λαλῶν κοινός οἱ Πολίται, κακῶς εἰνε γραμμένο τὸ γράμμα σου. 'Ημορούν νὰ διαισχωσεις τὴν τωρωνήν ρωμαϊκὴν γλώσσαν καλλίστα εἰς Στερεούπολην καὶ Νησιώπολην, ἢ ἀποία εἴκε κάποιες διαφορές καὶ εἰς κλίσιν καὶ εἰς σύνταξιν. 'Ἄργησης νὰ σὲ γράψω, διατὶ πρόσφεντα νὰ μ' ἔθουν αὐτὰ τὰ λυρικά μου, νὰ σὲ τείλω. Αὐτὸν εἰνε γραμμένα μὲ τὴν κοινήν γλώσσαν, τὴν λεγούμενην Φαναριώτικην, καὶ παραπήγμος πόσο διαφέρουν τὰ Πολίτικα απὸ τὰ δικά μας. Σχέδιον τίποτε...»

»'Ενεας βιογράφος τοῦ Χριστόπουλον λέει γι' αὐτὸν :

»'Ο Χριστόπουλος, φρονῶν συνάμα ότι ἀναγκαῖον ήτο καὶ Λεξικὸν ὀπωσοῦν πλήρες καὶ μεθοδικόν, ἀνέλαβε τὴν σύνταξιν Λεξικοῦ τῆς 'Ομιλουμένης Γλώσσης, παραδεχθεὶς τὴν μέθοδον τοῦ 'Εργού του Στερέαν, καὶ ἔρθασε μέχρι τοῦ στοιχείου Η, πλὴν ἔνεκα τῶν ἐπελθουσῶν ταραχῶν καὶ σφραγῆς τοῦ Δημητρίου Μονογύνη, δέκανος τὴν περαιτέρων ἔξακολούθουν πρὸς ζημιάν τῆς ήμετέρας ὀπωραλαζόνος φιλολογίας...*

»'Ο Χριστόπουλος ἐπεσκέψθη τὴν 'Ελλάδα ἥπα εἰλευθεροῦθη, ἀλλὰ τοῦ ἔχαναν ζωὴν ἐντύπωσαν ἵ διζόνες καὶ τὰ πάθη τῆς ἐποχῆς (1836), καὶ ἔγραψε. 'Ο Λαζαράδος Ρυγκαβής, θέλοντας νῦν παρακινήση τὸ Χριστόπουλο νὰ γρψάσῃ στὴν 'Ελλάδα, τοῦ γράμματος ἔνα εμπειρισμόνο ποίημα, μὲτοῦ διόπιν παραδέτοιμης τίς ἀπόλουθες λίγες στροφές :

'Ἐπεράσ' ὁ χειμῶνας,
'Ανένυσε τὸ χιόνη,
Κι' εἰς τὸν παλῆνας ἀνθῶνας
'Ἐπέστρεψες ἀδόνι
Πουλὶ τοῦ Παρασσοῦ
Τὸ θεῖον πῦρ ποὺ εἰχει,
Χριστόπουλε, ἐμαράνθη;
'Ή τις λευκές σου τοίχες
'Ακόμη στέφεις μ' αὐτή
Μυρούνται καὶ κισσοῦ;

Τὰ κάλλη τῶν Χεριών
Τὸν Βάκχον, καὶ τ' ἀμπέλια
Μᾶς ἐμαλλές, πλὴν
'Ἀγέλασα τὰ γέλια
Εἰς χειλὶ δουλικά.

'Ω! νέος πάλιν γίνεται
Μὲ τὴν 'Ελλάδα νέος;
Κιθάριζε καὶ πίνε
Χωρίς μερίνας, ἔως
Τοῦ τέλους τοῦ γραπτοῦ.

Εἰς τὴν ἐλευθερίαν
'Ως ή 'Ελλάς βαττίσουν,
Κι' ως φοίνικ ἀπ' τὴν κρήνη
Σποδὸν ἀναγεννήσουν
Καὶ γάλλε ως πρωτοῦ!

»'Άλλ' δὲ 'Αθανάσιος Χριστόπουλος δὲν ιπτήσουσε στὴν ὁραία αὐτὴ πρόσκληση τοῦ συναδέλφου του.

»'Ο Χριστόπουλος ἔγραψε καὶ ἔξεδόν τους «'Ελληνικὴν Ἀρχαιολογίαν», «Πολίτικην Παραληπτικήν, Ελληνικὴν τῆς Αἰολοδωρικῆς», τὸ δορικὸν «Ἀχιλλεῖν» κλπ.

Τὰ ποιημάτια τοῦ ἔχουν ἐκδοθεῖ 6—7 φορές, στὴν 'Ελλάδα καὶ στὸ ξετερικό. 'Η πρώτη ἐκδοσίας, δίτομος εἰκονογραφημένη, βγῆκε στὸ Παρίσιο.

Κάπιοις σύγχρονος τοῦ Χριστόπουλον ποιητῆς ἔγραψε... ἀντὶ τι β' ή καὶ ή καὶ τὰ ποιήματα, γάλ νὰ παρωδήσῃ τὰ δικά του. Στὰ ποιήματα αὐτὰ ἔξαιρεται ή μελέτη καὶ καταχρίσται ή οντοσία καὶ ή καλοτέρασι.

Ο 'Αθ. Χριστόπουλος ἀπέθανε μαρτιά τῆς 'Ελλάδος στις 29 Ιανουαρίου 1847.

ΡΩΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΤΟ ΝΕΚΡΟ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟ

Τὸ βασιλόποντο, τ' ὄμωρο βασιλόποντο ποὺ είχε βγει γιὰ κυνῆγη, λαβώνθηκε βαρεύα... 'Ενων κινητρισθεὶς στὰ βάθη τῶν δασῶν, ἀμφηρημένος καθὼς ἡταν, γατούς τοὺς τοις τριγυνονόδες στὴν δασάν την μὲ τὰ ζανθά μαλλιά, τοὺς ὄχτηρις ζεγνινά ένας ἀγριόχορος καὶ τὸν ἐπλήγωσε μὲ τὰ σονθελεῖα τοῦ δοντια... *

Καὶ νά το τῷφα τὸ βασιλόποντο, γλωμὸ σὸν γιασεῖ, κείτεται ἀπάνω στὸ κρεβάτι τοῦ μεταζωτοῦ στὸ κρεβάτι ποὺ είχε δεχτεῖ ἐδόν καὶ λίγον ἐδόνματες τὴν παρθέναν νύφη, τὴν χρυσομαλλόδσα νεώδαμα, τὴν γυναίκα του... 'Γέρων ἀτ' τὸ κρεβάτι πλιάνων ὀλόρθες νὰ μάνα του, ή ἀδερφή του κι' ἔγιναντα...

* * *

— "Αζ τρέζουμε, εἴτε πρώτη ή μάνα του, ήτς τρέζουμε γοήγορα νά βρούμε τὸ μάνο ποὺ ζει μέσα στὰ βάθη τῶν δασῶν καὶ ποὺ δεν βραγώνει ποτὲ στὴν χώρα. Μονάχα αὐτὸς δὲ μπροστή νά μᾶς δύση βοτάνη ψιλαπανόγο, μονάχα αὐτὸς θύ μπροστή νά γιάνη τ' ὄμωρο πο βασιλόποντο..."

* * *

Σὰν ἔφτασαν στὸ βάθος τοῦ δάσους, προθύμως ἀπὸ μάνα ἔχον δέ τοις τὸ μάνο μὲ τὸ μάνον τοῦ μάγος κι' ἔται τὸν μάνησε :

— Μπροστὴ νά δούσι βοτάνη ψιλαπανόγο, μπροστὴ νά γάρνο τὸ ὄμωρο βασιλόποντο, μᾶλλον ἀσύρτησε τί γρυπονέ γιὰ πληρωμή. 'Εσον, μάνα, θά μᾶν δύσης τὸ δεῖξι γέρο σου. 'Έσον, ἀδερφή, τὸ διάγυρο δουσι μαζέ με τὸ διάγυρο διάποντι πο φορτις, Κι' ἔσον, γυναίκα, τὰ πλούσια χονάτα σου μαλλιά..."

* * *

— Αὐτὸν μόνον ζητᾶς; εἴτε ή μάνα τοῦ βασιλόποντον. Καὶ κόνοντας μέμεσος τὸ δεῖξι γέρο της τὸ δάσος στὸ μάγο.

— Πάρος τ' ὅλωντο δάσηντον πο μαζέν με τὸ δαχτυλίδι πο φορεῖ, εἴτε μὲ τὸ μάγον...

— 'Αλλούμονο! Γιατὶ ζητᾶς γιὰ μᾶν πάρος τὰ πλούσια χρυσά μου, μαζέν... 'Όχι, δὲν μπροστὴ νά σου τὰ δώσω, γιατὶ τότε θὰ γίνονται απόγημη...

— 'Υστερὸν τοῦ αὐτὸν ὁ μάγος δὲν λέπτει νά δύση τὸ βασιλαπανόγο βοτάνη πού δύναται πέθανε...

* * *

Γέρων ἀτ' τὸ φέρετρο τοῦ πεθαμένου κλαίνει τῷφα κι' η τρεις γυναίκες.

— Η μάνα κλαίει ψιλαποντας τὸ κεφάλι τοῦ ἀγαπημένου της παιδιού πού κείτεται σαν σιντριμένο ξέλατο.

— Η ἀδερφή κλαίει σημι τσ' ἀψημα πόδια τοῦ ἀτυχοντούλαντον.

— Η γυναίκα του κλαίει ἀπάνω στὸ μέφος τῆς καρδιᾶς, τῆς παρθένης πού γινούνται τὶς μαλλιάν...

* * *

Κι' ἔχει ποὺ ἔχλαγε ή μάνα, γίνεται ἓνα δύσιο ποτάμι πο τὰ κυριαπλάκαν του νερά τρέζουν ἀζώμα καὶ σήμερα...

— Εκεῖ πού ἔχλαγε ή ἀδερφή, γίνεται μιὰ λίμνη μὲ διαμαντένια ἐπιφάνεια...

— Κι' ἔχει πού ἔχλαγε ή γυναίκα του, γίνεται ἓνα μικρὸ ονάριο πού γινούνται τὸ στέγνωσε ὁ ήλιος μὲ τὶς φλογερές ἀζτίδες του καὶ δὲν πλούσιες ἀπὸ αὐτὸν οὔτε σταλάν νερό γιὰ νά πιη καὶ νά ζεδιψάση ἀνθρώποις ή ζωντανό, γιαν νὰ φυρώση λοντοδοῦ ή χλόη...

MARIA KPYZINSKA

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΙΝΔΙΚΑ ΓΝΩΜΙΚΑ

Τὸ ἀλογο, τὸ ὄντλο, ή ἀπιστήμη, ή κινδάρα, ή γλωσσα κι' ή γυναίκα ἔχουν ἀξία, μόνον δενταν ἔχη καὶ δικιότε τεν.

Τὸ μεταξωτὸ γεννιέται ἀτ' τὰ σκουνήκια, τὸ χρυσάφι ἀτ' τὸ κόδια μεῖον τὸ λοτός ἀτ' τὴ λάσπη.

Δὲν πρέπει κανεῖς νὰ συμφιλώνεται μὲ τὸν ἐχθρό του. Τὸ νερό, καὶ ζεσταμένο ἀκόμα, σθίνει τὴ φωτιά.

— Τὸ ὄντλοντην είνε ἀλογο ποὺ δηλούν τὸν ζητοῦν νὰ τὸ καταλαβέψουν καὶ κανένας δὲν μαλαμβάνει νὰ τὸ θρέψῃ.

— Ο σοφὸς γατού τὸν ξαντό του, οἱ μωρὸς ωταί τους τὸν ξαντόν.

— Ο ἄνθρωπος, ἀν καὶ δὲν φτάνει σχεδόν ποτὲ τὴν ήλιακα τῶν πεθαίνοντας φέρνει μαζέν του σημφορές κιλίων κερδῶν.

